

Permar WS
T.a.v. het algemeen bestuur
Molenstraat 80-B
Postbus 8016
6710 AA EDE

5 april 2018

Referentie: ECFXHNSKX4WU-2051946941-15

Betreft: jaarrekening en controleverklaring 2017

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Hierbij ontvangt u een gestempeld exemplaar van de jaarrekening 2017 en onze getekende controleverklaring d.d. 5 april 2018. Tevens zenden wij u één afschrift van bovengenoemde controleverklaring.

De controleverklaring, die is voorzien van een originele handtekening, dient te worden opgenomen in de 'Overige gegevens' bij de originele, door het dagelijks bestuur ondertekende, jaarrekening. Dit origineel is ten behoeve van uw eigen archief. Een afschrift van de controleverklaring is voorzien van de naam van de externe accountant, echter zonder persoonlijke handtekening. Wij bevestigen u akkoord te gaan met het opnemen van een afschrift in de 'Overige gegevens' opgenomen bij een kopie van de jaarrekening 2017, die identiek is aan het bijgevoegde gestempelde exemplaar.

Ondertekening en vaststelling van de jaarrekening

Eén exemplaar van de jaarrekening dient te worden ondertekend door het dagelijks bestuur voordat de jaarrekening (met daaraan toegevoegd het jaarverslag en de 'Overige gegevens') wordt aangeboden aan het algemeen bestuur van Permar WS dient te worden vastgesteld door het algemeen bestuur van Permar WS. Deze vaststelling dient te worden genotuleerd. Indien de jaarrekening niet binnen 45 dagen na de datum van afgifte van onze controleverklaring wordt vastgesteld vervalt onze toestemming om onze controleverklaring in de 'Overige gegevens' bij de jaarrekening op te nemen. Wij verzoeken u in dat geval met ons contact op te nemen om de situatie te bespreken.

Graag verzoeken wij u om een kopie van het ondertekende exemplaar van de jaarrekening aan ons toe te sturen voor ons dossier.

Gebeurtenissen na balansdatum

Indien er, vóór vaststelling van de jaarrekening, omstandigheden met belangrijke financiële gevolgen voor Permar WS (gebeurtenissen na balansdatum) blijken, dient de jaarrekening te worden aangepast. Uiteraard vervalt in die situatie onze bovengenoemde toestemming.

---

*PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Flight Forum 840, 5657 DV Eindhoven, Postbus 6365,
5600 HJ Eindhoven
T: 088 792 00 40, F: 088 792 94 13, www.pwc.nl*

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarn onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Toestemming openbaarmaking controleverklaring en daaraan verbonden voorwaarden

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan om een afschrift van onze controleverklaring openbaar te maken tezamen met de volledige jaarrekening (met daaraan toegevoegd het jaarverslag en de 'Overige gegevens'), mits de opgemaakte jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door het algemeen bestuur van Permar WS.

Indien u de jaarrekening en een afschrift van de verklaring opneemt op het internet, dient u te waarborgen dat deze goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarrekening in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarrekening verlaat ('U verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarrekening').

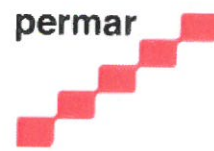
Tot het geven van een nadere toelichting zijn wij graag bereid.

Hoogachtend,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

A handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right.

drs. T.A.G. van Boxtel RA
director

Bijlagen

J A A R R E K E N I N G
2 0 1 7

Permar WS i.l.
Ede

Opmaakdatum: 14 maart 2018

I N H O U D S O P G A V E :

	PAGINA
Jaarrekening:	
-Balans per 31 december 2017	5
-Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2017	7
-Kasstroomoverzicht	8
-Toelichting op de Balans per 31 december 2017	9-17
-Toelichting op het Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2017	18-21
Overige gegevens:	
-WNT verantwoording 2017	22-24
-Voorstel voor verwerking van het nadelig saldo	25
-Gebeurtenissen na balansdatum	25
-Controleverklaring	26-31
-Bijlage 1: Verloopoverzicht Materiële vaste activa	
-Bijlage 2: Verloopoverzicht Algemene reserve	
-Bijlage 3: Verloopoverzicht Voorzieningen	
-Bijlage 4: Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren	

Jaarrekening

PERMAR WS i.l.

Ede,

Permar WS i.l.

Algemeen directeur,
G. Smid

Manager financiën & ICT
T. Wolferink

Opmaakdatum: 14 maart 2018

Dagelijks bestuur

Voorzitter,
E. Heinrich

Secretaris
G.J. van den Hengel

INLEIDING JAARREKENING 2017

Het Algemeen Bestuur heeft ook voor 2017 het normenkader ten behoeve van de financiële rechtmatigheid vastgesteld. Wetten in formele zin worden van buitenaf opgelegd en zijn daardoor niet beïnvloedbaar door het Algemeen Bestuur. Deze vallen dus te allen tijde onder het normenkader. Onderstaand worden de belangrijkste genoemd:

- Grondwet
- Gemeentewet
- Wet Gemeenschappelijke Regelingen
- Burgerlijk Wetboek
- Gemeenschappelijke Regeling Permar WS
- Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en daarbij behorende regelingen/protocollen
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)
- Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO)
- Wet Financiering decentrale overheden (Fido) en aanvullende regelingen
- Fiscale en sociale wetgeving
- BTW-compensatiefonds
- Regels omtrent Europese Aanbesteding

Daarnaast heeft het Algemeen Bestuur expliciet de nadere (interne) regelgeving vastgesteld. De volgende interne verordeningen c.q. regelgeving vallen voor het jaar 2017 onder het normenkader van de Financiële Rechtmatigheid:

- Gemeenschappelijke Regeling Permar, Sociale Werkvoorziening Ede
- Financiële verordening Permar, Sociale Werkvoorziening (212)
- Controleverordening Permar, Sociale Werkvoorziening (213)
- Treasurystatuut
- Mandaatverlening aan Algemeen Directeur (directiestatuut)
- AB- en DB-besluiten
- Visie en strategie Permar WS
- Adviezen WSW-raad

BALANS PER 31 DECEMBER 2017

(Bedragen x € 1.000)

A C T I V A	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Vaste activa		
MATERIËLE VASTE ACTIVA		
<u>Economisch nut</u>		
Grond	-	874
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	-	1.976
Machines en installaties	-	54
Transportmiddelen	-	188
Overige materiële activa	-	15
	<hr/>	<hr/>
	-	3.107
Waardevermindering Overige materiële vaste activa		32-
Totaal Materiële vaste activa	-	3.075
FINANCIËLE VASTE ACTIVA		
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	31	18
Overige uitzettingen	-	-
	<hr/>	<hr/>
	31	18
Vlottende activa		
VOORRADEN		
Grond- en hulpstoffen	-	15
Gereed product en handelsgoederen	25	66
	<hr/>	<hr/>
	25	81
UITZETTINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA		
Vorderingen op Openbare lichamen	592	1.107
Overige vorderingen	831	1.313
Overlopende activa	6.035	10.985
	<hr/>	<hr/>
	7.458	13.405
LIQUIDE MIDDELEN	<hr/>	<hr/>
	2.765	14
TOTAAL	<hr/>	<hr/>
	10.279	16.593

BALANS PER 31 DECEMBER 2017

(Bedragen x € 1.000)

<i>P A S S I V A</i>	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Vaste passiva		
ALGEMENE RESERVE	-	-
BESTEMMINGSRESERVES	-	-
GEREALISEERD RESULTAAT	-	-
	<hr/>	<hr/>
VOORZIENINGEN	5.052	6.781
LANGLOPENDE SCHULDEN		
Onderhandse leningen binnenlandse banken	-	2.101
Vlottende passiva		
NETTO VLOTTENDE SCHULDEN		
Overige schulden	4.037	2.194
Schulden aan kredietinstellingen	-	574
Overlopende passiva	1.190	4.943
	<hr/>	<hr/>
	5.227	7.711
TOTAAL	10.279	16.593
Garantstellingen	23	23

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING 2017

(Bedragen x € 1.000)

<i>BEDRIJFSOPBRENGSTEN</i>	Rekening 2017 €	Begroting 2017 €	Rekening 2016 €
NETTO-OMZET PRODUCTEN EN DIENSTEN			
Netto-omzet	6.981	7.235	8.089
Mutatie voorraden	38-	-	66
SOM DER BEDRIJFSOPBRENGSTEN	<u>6.943</u>	<u>7.235</u>	<u>8.155</u>
KOSTEN GROND- HULPSTOFFEN	<u>517</u>	<u>370</u>	<u>844</u>
NETTO TOEGEVOEGDE WAARDE	6.426	6.865	7.311
INDIRECTE PRODUCTIEKOSTEN	<u>32</u>	<u>60</u>	<u>38</u>
NETTO OPBRENGST PRODUCTIE	6.394	6.805	7.273
OVERIGE BEDRIJFSOPBRENGSTEN	<u>313</u>	<u>150</u>	<u>410</u>
TOTAAL BEDRIJFSOPBRENGSTEN	<u>6.707</u>	<u>6.955</u>	<u>7.683</u>
<i>L A S T E N</i>			
PERSONEELSKOSTEN			
Loonkosten WSW personeel	19.140	19.640	20.681
Loonkosten Ambtelijk personeel	1.150	1.500	1.508
Loonkosten Derden	3.306	2.420	3.086
Overige personeelskosten	1.336	1.445	1.296
	<u>24.932</u>	<u>25.005</u>	<u>26.571</u>
KAPITAALLASTEN	133	210	477
OVERIGE BEDRIJFSKOSTEN			
Huisvestingskosten	347	570	420
Onderhoudskosten	383	395	320
Marketing/verkoopkosten	24	20	11
Advies, reis en verblijfskosten	134	200	280
Algemene kosten	329	180	282
Autokosten	318	310	343
Diverse baten en lasten	90	150	5.490
Dotaties voorzieningen	9	-	3.375
	<u>1.634</u>	<u>1.825</u>	<u>10.520</u>
TOTAAL DER LASTEN	<u>26.699</u>	<u>27.040</u>	<u>37.568</u>
BEDRIJFSRESULTAAT	<u>19.992-</u>	<u>20.085-</u>	<u>29.885-</u>
<i>BIJDRAGEN GEMEENTEN</i>			
Gemeentelijke WSW-bijdrage	17.759	17.260	18.837
Extra Gemeentelijke bijdrage	69	80-	37
	<u>17.828</u>	<u>17.180</u>	<u>18.874</u>
GEREALISEERD TOTAAL VAN SALDO VAN BATEN EN LASTEN	<u>2.164-</u>	<u>2.905-</u>	<u>11.011-</u>
Toevoeging bestemmingsreserve	-	-	-
Onttrekking (bestemmings)reserve	-	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
GEREALISEERD RESULTAAT	<u>2.164-</u>	<u>2.905-</u>	<u>11.011-</u>

KASSTROOMOVERZICHT (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2017 €	Rekening 2016 €
Resultaat boekjaar	-2.164	-11.011
Afschrijvingskosten	40	326
Resultaat deelnemingen	-13	-
Duurzame waardevermindering	-	2.657
Mutatie voorzieningen (saldo)	-8	2.545
	<hr/>	<hr/>
Cash flow	-2.145	-5.483
Toename kortlop.schulden	-1.409	2.606
Afname vorderingen	5.995	3.269
Afname resp. toename voorraden	56	-55
	<hr/>	<hr/>
Operationele kasstroom	4.642	5.820
Investerings materiële vaste activa	-	-22
Investerings financiële vaste activa	-	-
Ontvangen aflossing lening u/g financiële vaste activa	39	39
Desinvesteringen materiële vaste activa	3.035	19
	<hr/>	<hr/>
Investeringskasstroom	3.074	36
Langlopende schulden	-	-
Aflossingen leningen o/g	-534	-1.333
Onttrekking aan voorzieningen	-1.712	-210
	<hr/>	<hr/>
Financieringskasstroom	-2.246	-1.543
Eigen Vermogen kasstroom		
Onttrekking algemene reserve	0	0
Toevoeging aanzuivering vermogen deelnemende gemeenten	0	0
Onttrekking bestemmingsreserve	0	0
Toevoeging bestemmingsreserve	0	0
	<hr/>	<hr/>
	0	0
Toename/(afname) liquide middelen	<u>3.324</u>	<u>-1.170</u>
Beginstand liquide middelen	-560	610
Eindstand liquide middelen	<u>2.765</u>	<u>-560</u>
Mutatie liquide middelen	<u>3.325</u>	<u>-1.170</u>

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

Algemene toelichting bij de jaarrekening

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling negatieve saldi debiteuren en negatieve saldi crediteuren

Inleiding

Onderstaande grondslagen, waarop de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd, zijn bedoeld als leidraad voor een juiste interpretatie van de financiële overzichten. De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van directe opbrengstwaarde. Dit in tegenstelling tot voorgaande jaren waarin de activa werden gewaardeerd tegen historische kostprijs. De reden hiervoor is dat Permar WS per 1 november 2016 in liquidatie is. Tenzij bij het betreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Naar verwachting duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personeelslasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet gedacht worden aan overlopende vakantieged- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Indien sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

Discontinuïteit

Op 4 oktober 2016 hebben de vijf deelnemende gemeenten in Permar WS besloten de activiteiten in de Gemeenschappelijke Regeling Permar WS i.l. per 1 november 2016 stop te zetten en de gemeenschappelijke regeling op te heffen, na volledige afwikkeling van de rechten en verplichtingen. De jaarrekening van de organisatie is opgesteld op basis van discontinuïteit van de gemeenschappelijke regeling. De waarderingsgrondslagen zijn gebaseerd op de in het verleden gehanteerde grondslagen, rekening houdend met afwaardering van activa in overeenstemming met artikel 65 van het BBV en het treffen van aanvullende voorzieningen. De voortkomende resultaten uit de liquidatie worden door de gemeenten gedragen, waardoor het bestuur verwacht aan al haar verplichtingen te kunnen voldoen.

Balans

Materiële vaste activa

De waardering van de vaste activa is gebaseerd op de directe opbrengstwaarde. Dit in tegenstelling tot voorgaande jaren waarin de activa werden gewaardeerd tegen historische kostprijs. De reden hiervoor is dat Permar WS per 1 november 2016 in liquidatie is.

Naar verwachting duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Als niet-activeerbaar worden beschouwd de incidentele stoffering van het gebouw, kosten van plaatsen of herplaatsen van wanden en/of machines, tijdelijke voorzieningen getroffen tijdens de totstandkoming van het actief en de kosten van in eigen beheer ontwikkelde geautomatiseerde systemen. Investerings van minder dan € 6.000,- worden eveneens als niet-activeerbaar beschouwd.

Financiële vaste activa

De deelnemingen worden tegen de marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De overige uitzettingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Vlottende activa

Voorraden

De courante grond- en hulpstoffen en de diverse voorraden worden gewaardeerd tegen standaard-verrekenprijzen gebaseerd op de gemiddeld betaalde inkoopprijs. Waarderingsverschillen tussen standaard-verrekenprijs en betaalde inkoopprijs worden als bedrijfsresultaat verantwoord. De gereede- en halfproducten en het onderhanden werk worden gewaardeerd tegen de fabricagekostprijs of indien lager tegen de verwachte marktwaarde. De fabricagekostprijs bestaat uit de kosten van grondstoffen, lonen en opslagen voor indirecte kosten.

Voorraden worden tegen de marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Voor zover nodig zijn de incurante voorraden afgewaardeerd.

Uitzettingen en overlopende activa

De vorderingen op openbare lichamen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor de verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Het eigen vermogen bestaat uit:

- Algemene reserve. Deze algemene reserve heeft ten doel een buffer te vormen voor het financiële risico dat de gemeenten lopen bij de exploitatie van de organisatie.
- Bestemmingsreserves. Deze bestemmingsreserves hebben een specifieke bestemming gekregen van het bestuur.

Resultaat na bestemming

Bij een positief resultaat wordt het resultaat afzonderlijk opgenomen onder het eigen vermogen.

Bij een negatief resultaat is het resultaat als vordering op de gemeenten opgenomen onder de vlottende activa.

Voorzieningen

Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd voor:

- a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten.
- b. bestaande risico's op balansdatum terzake van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is.
- c. kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar hun oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie.

Langlopende schulden

De onderhandse leningen binnenlandse banken worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Netto vlottende schulden

De netto vlottende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Netto-omzet

Netto-omzet is de opbrengst van aan derden geleverde goederen en diensten exclusief de over de omzet geheven belastingen en onder aftrek van kortingen.

Kosten grondstoffen/uitbesteed werk

De kosten van de grondstoffen en het uitbesteed werk worden berekend op basis van vaste verrekenprijzen of de betaalde inkooprijzen.

Indirecte productiekosten

De kosten van hulpmaterialen en kleine gereedschappen die gezien hun aard en bestemming niet direct ten laste van orders gebracht kunnen worden maar, in totaal, wel een duidelijk verband hebben met de kosten/opbrengsten van de productie.

Overige bedrijfsopbrengsten

De indirect met de bedrijfsvoering samenhangende opbrengsten.

Loonkosten Wsw-personeel

Hieronder wordt verstaan het bruto bedrag van de lonen van Wsw-werknemers, vermeerderd met de sociale lasten, zoals ZVW, WW, WAO, WIA alsmede het werkgeversaandeel in de pensioenkosten van Wsw-werknemers minus de ontvangen uitkeringen en subsidies van de bedrijfsvereniging en Wet Vermindering Afdracht (studie).

Loonkosten ambtelijk personeel

Hieronder wordt verstaan de over het jaar verschuldigde salarissen en de daarmee samenhangende sociale lasten en pensioenpremie.

Loonkosten derden

Hieronder wordt verstaan de loonkosten van inhuur van medewerkers via Permar Energiek BV. Formatieve functies worden alleen ingevuld door aanstelling in de 100% dochteronderneming en gedetacheerd bij Permar WS.

Overige personeelskosten

De direct met de werknemers verband houdende kosten op personeelsgebied worden hieronder verantwoord.

Kapitaallasten

De kapitaallasten bestaan uit afschrijving materiële vaste activa en rente lasten:

De afschrijvingslasten materiële vaste activa zijn gebaseerd op de geactiveerde voortbrengings- en/of verkrijgingsprijs waarop lineair wordt afgeschreven op basis van de economische levensduur. Als economische levensduur wordt over het algemeen aangenomen.

• Gebouwen en terreinen (exclusief grond)	40 jaar
• Installaties	10 jaar
• Machines en inventaris	10 jaar
• Vervoermiddelen	7 jaar
• Hardware	3 jaar
• Software	2 jaar

N.B. De economische levensduur van gebouwen die staan op gehuurde grond en waarvoor geen recht van opstal is gevestigd, kan nooit de duur van het huurcontract overtreffen.

De rentelasten bestaan uit de lasten van langlopende-, kasgeldleningen en rekening-courantrente.

Overige bedrijfskosten

De overige bedrijfskosten worden verantwoord op basis van historische kosten. Incidentele kosten, niet direct behorend tot de jaarlijkse bedrijfsvoering, zijn ook onder deze post als diverse lasten verantwoord.

Rentebaten

De rentebaten betreffen de opbrengsten uit deposito's en andere beleggingen van gelden en eventueel van derden ontvangen rentevergoedingen.

Gemeentelijke WSW bijdrage

Dit is de gemeentelijke WSW bijdrage voor het realiseren van de taakstelling.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017
(Bedragen x € 1.000)

A C T I V A

31-12-2017 31-12-2016
€ €

Vaste Activa

Materiële vaste activa

Economisch nut

Boekwaarde per 1 januari	3.075	6.055
Investeringen	-	22
Desinvesteringen	3.035	19
Afschrijvingen	40	326
Duurzame waardevermindering	-	2.657
Boekwaarde per 31 december	-	3.075

In 2017 zijn geen investeringen meer gedaan.
Alle materiële vaste activa, inclusief pand, zijn in 2017 verkocht.

Het verloopoverzicht van de materiële vaste activa treft u aan in bijlage 1.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekking aan deelnemingen

Deelneming Permar Energiek B.V.	31	18
Lening u/g Permar Energiek B.V.	-	-
	31	18

Deelneming Permar Energiek B.V.

Stand per 1 januari	18	18
Resultaat 2016	-	3.516
Resultaat 2017	13	-
Aanzuivering eigen vermogen 2016, opgenomen onder de vlottende activa	-	3.516

Stand per 31 december 2017	31	18
----------------------------	-----------	-----------

Betreft een 100%-aandelenbelang in Permar Energiek B.V. De vordering op Energiek over 2017 bedraagt € 58.000.
Het eigen vermogen per 31-12-2017 bedraagt € 31.000.

Lening u/g Permar Energiek B.V.

Saldo per 1 januari	39	78
Ontvangen aflossing	39	39
	-	39
Aflossing komend boekjaar opgenomen onder vlottende activa	-	39
Saldo per 31 december	-	-

Overige uitzettingen

In 2014 is de regeling "schatkistbankieren" ingevoerd. Boven een batig saldo van € 250.000 gemiddeld per kwartaal, worden de liquide middelen ten behoeve van de overheid afgeroomd. Afroaming van het banksaldo heeft in 2017 regelmatig plaatsgevonden. Met ingang van 2016 is een overeenkomst met de BNG getekend, waardoor deze afroaming automatisch plaatsvindt. Het overzicht schatkistbankieren 2017 treft u aan in bijlage 4.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017
(Bedragen x € 1.000)

	31-12-2017 €	31-12-2016 €
Viottende Activa		
Voorraden		
Grond- en hulpstoffen		
Algemeen	-	15
Gereed product en handelsgoederen	25	66
Nog te factureren detacheringssuren		
Uitzettingen en overlopende activa		
Vorderingen op Openbare lichamen	592	1.107
Overige vorderingen		
Debiteuren	863	1.336
Voorziening overige vorderingen	32	23
	831	1.313

In de post "Overige vorderingen" is circa € 73.000 opgenomen betreffende verbonden partijen (Permar Energiek B.V., Permar Zorg en Meubel B.V. en Pertax B.V.).
Begin maart 2018 waren deze vorderingen geheel ontvangen.

Openstaande vorderingen 2017 / 2016 ten tijde van de samenstelling van de jaarrekening	-	349
Vorderingen in % van de netto-omzet aan derden	0,0%	28,3%

Overlopende activa		
Nog te ontvangen bedragen	300	399
Vooruitbetaalde kosten	15	24
Te verrekenen met personeel	33	53
Belastingen	30	-
Permar Energiek B.V.	58	-
Te ontvangen van deelnemende gemeenten i.v.m.		
- verrekening verlies 2016	5.333	10.509
- Nog te ontvangen Wsw Bijdrage gemeenten	266	-
	6.035	10.985

Conform artikel 28 (voorheen artikel 30) van de Gemeenschappelijke Regeling WS is het verlies over 2016 als vordering op de deelnemende gemeenten geactiveerd.
Zoals vermeld in de Gemeenschappelijke Regeling staan de deelnemende gemeenten - direct of indirect - garant voor exploitatietekorten.

Liquide middelen

Liquide middelen		
Kassen	-	1
Banken	2.765	13
	2.765	14

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

(Bedragen x € 1.000)

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
P A S S I V A		
Vaste Passiva		
Algemene reserve		
Algemene reserve		
De reserve is bestemd om negatieve resultaten te kunnen opvangen.		
Het verloop van de reserve is als volgt:		
Saldo per 1 januari	-	-
Bij: dotaties	-	-
	-	-
Af: onttrekkingen	-	-
Saldo per 31 december	-	-

Gerealiseerd resultaat

Gerealiseerd resultaat boekjaar	2.164-	11.011-
Ontvangen voorschot negatief saldo	2.905	500
Te betalen resp. te ontvangen van deelnemende gemeenten i.v.m. aanzuivering negatief exploitatiesaldo	741	10.511-

Met ingang van boekjaar 2015 is de vordering op de gemeenten opgenomen onder de vlottende activa. In artikel 28 lid 8 van de overeenkomst Gemeenschappelijk regeling Permar WS is bepaald dat de deelnemende gemeenten gehouden zijn een negatief exploitatiesaldo aan te zuiveren wanneer de algemene reserve ontoereikend is.

Het verloopoverzicht m.b.t. de reserves is in bijlage 2 opgenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen

De samenstelling van de balanspost voorzieningen is als volgt:

Reorganisatie	66	102
Afvloeiingsregeling personeel	183	244
Antens Domen	-	25
Liquidatie Kosten	4.803	6.410
	5.052	6.781

Het totaaloverzicht van de voorzieningen tezamen luidt:

Saldo per 1 januari	6.781	1.289
Bij: dotatie	1.479	3.376
Bij: bijdrage Permar Energiek	-	3.169
	8.260	7.834
Af: onttrekkingen	1.712	210
Af: vrijval	1.496	843
Saldo per 31 december	5.052	6.781

Voor het verloop van de individuele voorzieningen wordt verwezen naar bijlage 3.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

(Bedragen x € 1.000)

Voorziening Reorganisatie

Deze voorziening is gevormd voor de personeelskosten van medewerkers die i.v.m. de reorganisatie gebruik maken van de 60 jarige regeling.

Voorziening Afvloeiingsregeling personeel

Deze voorziening is in voorgaande jaren gevormd vanwege de met twee medewerkers getroffen afvloeiingsregeling.

Voorziening "Antens Domen"

Deze voorziening is gevormd voor de claim van een kweker en in 2017 deels vrijgevallen en deels uitbetaald

Voorziening Liquidatiekosten

Deze voorziening is gevormd voor de uitvoering van het liquidatieplan van Permar WS.

Voor het verloop van de voorzieningen wordt verwezen naar bijlage 3.

Langlopende schulden

Onderhandse leningen binnenlandse banken

31-12-2017   31-12-2016
€   €

Leningen BNG

De langlopende leningen zijn afgesloten bij de Bank Nederlandse Gemeenten

Gemiddelde looptijd tot het jaar

gemiddelde rente in %

2018	2021
3,97%	3,97%

De contractuele aflossingsverplichting in 2017 bedroeg circa € 534.000

In 2017 is bijna € 143.000 (2016: € 143.000) aan rente betaald.

Saldo per 1 januari	2.634	3.967
Af: aflossingen lopend jaar	534	1.333
Af: reclassificatie kortlopende gedeelte	2.100	533
Saldo per 31 december	-	2.101

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

(Bedragen x € 1.000)

Vlottende Passiva

Netto vlottende schulden

Overige schulden

Belastingen	1.136	699
Handelscrediteuren	801	962
Aflossing langlopende leningen	2.100	533
	<u>4.037</u>	<u>2.194</u>

In de post handelscrediteuren zijn schulden aan verbonden partijen opgenomen voor in totaal € 97.000 (2016: € 137.000).

Schulden aan kredietinstellingen

Banksaldi	-	574
-----------	---	-----

Overlopende passiva

Rente langlopende leningen	210	61
Te restitueren aan deelnemende gemeenten ivm hoger ontvangen voorschot dan werkelijke resultaat 2017	741	-
Nog te verrekenen bedragen	215	4.535
Te verrekenen personeel	24	-
Permar Energiek B.V.	-	347
	<u>1.190</u>	<u>4.943</u>

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Ten behoeve van Permar Energiek B.V. heeft Permar WS zich garant gesteld de benodigde middelen ter beschikking te blijven stellen opdat Permar Energiek B.V. ten minste tot en met 31 december 2018 aan haar verplichtingen kan blijven voldoen.

TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING 2017

(Bedragen x € 1.000)

Bedrijfsopbrengsten	Rekening 2017 €	Begroting 2017 €	Rekening 2016 €
Netto-omzet producten en diensten			
Netto-omzet	6.981	7.235	8.089
Mutatie voorraad gereed product	-	-	-
Mutatie onderhanden werk	38-	-	66
Som de bedrijfsopbrengsten	<u>6.943</u>	<u>7.235</u>	<u>8.155</u>
Kosten van grond- en hulpstoffen	<u>517</u>	<u>370</u>	<u>844</u>
Netto toegevoegde waarde	6.426	6.865	7.311
Gemiddelde bezetting in FTE (inclusief indirecte afdelingen en overhead)	675	-	709
Dekkingspercentage NTW/Bedrijfslasten	24,3%	25,5%	19,7%
Indirecte productiekosten	32	60	38
De indirecte productiekosten bestaan hoofdzakelijk uit hulpstoffen en gereedschap ten behoeve van de productieafdelingen			
Overige bedrijfsopbrengsten			
Incidentele baten	125	-	244
Detachering niet-WSW	-	-	34
Subsidies	-	-	20
Doorberekeningen Permar Energiek B.V./ Permar Zorg en Meubel B.V.	188	150	31
Diverse baten voorgaande jaren	-	-	81
	<u>313</u>	<u>150</u>	<u>410</u>
Totaal der bedrijfsopbrengsten	6.707	6.955	7.683

Toelichting: Het totaal der bedrijfsopbrengsten is €248.000 lager dan begroot en € 976.000 lager dan in 2016. De netto toegevoegde waarde is € 885.000 lager dan in 2016, terwijl de overige bedrijfsopbrengsten € 97.000 lager zijn dan in 2016, maar € 163.000 hoger zijn dan begroot. De daling van de overige bedrijfsopbrengsten kan worden verklaard door een daling van de incidentele baten van € 119.000.

Lasten	Rekening	Begroting	Rekening
(Bedragen x € 1.000)	2017	2017	2016
	€	€	€

Personeelskosten

Loonkosten WSW personeel

Lonen	15.559	19.640	16.489
Sociale lasten	3.907	-	4.207
Ontvangen subsidies en uitkeringen	326-	-	15-
Afdracht vermindering onderwijs	-	-	-
	19.140	19.640	20.681

Aantal medewerkers in FTE	675		709
Aantal medewerkers in SE	703		740
Loonkosten per FTE	€ 28.356		€ 29.169
Loonkosten per SE	€ 27.226		€ 27.940

Toelichting:

De loonkosten per FTE zijn 2% lager dan in 2016.

De daling van de loonkosten ten opzichte van 2016 is voor het grootste deel te verklaren uit de eenmalige uitkering van € 325 per FTE in 2016. Deze is in 2017 niet uitgekeerd.

Verder zijn er relatief veel duurdere medewerkers uitgestroomd.

Sociale lasten

Sociale lasten	2.579	-	2.837
Pensioenpremies	1.328	-	1.370
	3.907	-	4.207

Ontvangen subsidies en uitkeringen

De ontvangen subsidies en uitkeringen betreffen voornamelijk ontvangen wijong en ziektewet uitkeringen.

Loonkosten ambtelijk personeel

Lonen	971	1.500	1.262
Sociale lasten	255	-	295
Ontvangen uitkeringen	76-	-	49-
	1.150	1.500	1.508

Aantal ambtenaren in FTE	17		21
Loonkosten per FTE (ambtelijk)	€ 67.647		€ 71.810
Verhouding WSW / Ambtelijk personeel	39,71		33,75

Toelichting: De daling van de gemiddelde loonkosten per FTE ten opzichte van 2016 wordt voornamelijk veroorzaakt doordat in 2016 i.v.m. de invoering van het IKB eenmalig een reservering van vakantiegeld heeft plaatsgevond

Loonkosten derden

Dienstverlening derden	3.306	2.420	3.086
Af: loonkosten subsidie diverse gemeenten		-	-
Saldo	3.306	2.420	3.086

Toelichting: De loonkosten derden bestaat uit inhuur vanuit Permar Energiek B.V. van ambtenaren (€ 1.675.000; 2016: €2.192.000) en trajecten (€ 108.000; 2016:€ 99.000).

Tevens is in 2017 circa € 1.522.000 (2016: € 794.000) betaald voor uitzendkrachten.

Door de liquidatie van Permar is de verschuiving van regulier personeel naar tijdelijke inhuur duidelijk zichtbaar. Per saldo zijn de salariskosten echter vergelijkbaar met 2016.

Jaarrekening 2017 van Permar WS i.l.

(Bedragen x € 1.000)	Rekening 2017 €	Begroting 2017 €	Rekening 2016 €
Overige personeelskosten			
Vervoerskosten Wsw	421	400	481
Eigen bijdragen	18-	-	19-
	<u>403</u>	<u>400</u>	<u>462</u>
Bedrijfsgeneeskundige zorg	114	-	126
Studie- en opleidingskosten	179	-	178
Beschermingsmiddelen / Kleding	56	-	28
Bijdrage Wachtgeld	-	-	-
Doorbetaling subsidie begeleid werken	356	-	297
Transitievergoeding	2	-	29
Kosten ondernemingsraad	34	-	33
Overige personele kosten	192	1.045	143
	<u>1.336</u>	<u>1.445</u>	<u>1.296</u>
Overige personeelskosten per FTE WSW	€ 1.979		€ 1.829
Overige personeelskosten per SE	€ 1.900		€ 1.752

Toelichting: In 2017 zijn de overige personeelskosten niet naar onderdeel begroot. Dit vanwege de liquidatie van Permar. In vergelijking met 2016 liggen de meeste kosten in lijn met vorig jaar. De stijging in de doorbetaling subsidie begeleid werken komt door het realiseren van meer begeleid werk plaatsen. De overige personeelskosten zijn gestegen onder ander doordat een afscheidsbijeenkomst heeft plaatsgevonden om het stoppen van Permar te markeren, daarnaast zijn in 2017 meer jubilea gevierd dan in 2016.

Kapitaallasten

Afschrijvingslasten materiële vaste activa	40	80	326
Rentelasten	93	130	151
	<u>133</u>	<u>210</u>	<u>477</u>

Toelichting: De daling van de afschrijvingslasten wordt veroorzaakt doordat in de afgelopen jaren nagenoeg geen investeringen zijn gedaan. Tevens zijn diverse activa volledig afgeschreven en niet opnieuw vervangen. Een nadere specificatie van de afschrijvingen en materiële vaste activa is opgenomen in bijlage 1.

Overige bedrijfskosten

Huisvestingskosten

Huren	152	-	197
Energieverbruik	111	-	140
Belasting en verzekeringen	84	-	83
	<u>347</u>	<u>570</u>	<u>420</u>

Onderhoudskosten

	383	395	320
--	-----	-----	-----

Marketing / Verkoopkosten

	24	20	11
--	----	----	----

Advies, reis- en verblijfskosten

	134	200	280
--	-----	-----	-----

Algemene kosten

	329	180	282
--	-----	-----	-----

Autokosten

	318	310	343
--	-----	-----	-----

	<u>1.535</u>	<u>1.675</u>	<u>1.656</u>
--	--------------	--------------	--------------

Toelichting: De overige bedrijfskosten zijn circa € 140.000 lager dan begroot en circa € 121.000 lager dan in 2016. De daling ten opzichte van 2016 is veroorzaakt door lagere huisvestingskosten en advies, reis- en verblijfskosten. De stijging van de algemene kosten komt grotendels door extra kosten voor het onderbrengen van het archief van Permar bij de gemeente Ede (€ 89.000)

Jaarrekening 2017 van Permar WS i.l.

(Bedragen x € 1.000)

	Rekening 2017 €	Begroting 2017 €	Rekening 2016 €
Diverse lasten			
Resultaat deelneming Permar Energiek B.V.	13-	150	3.516
Boekverlies afwaardering materiële vaste activa	4		1.910
Diverse lasten / onvoorzien	99	-	64
	90	150	5.490

Toelichting: De diverse lasten bestaan hoofdzakelijk uit het corrigeren van het subsidiedrag (€ 50.000) voorgaande jaren en de afboeking van in 2017 incurante en overgebleven voorraden (€ 27.000)

Dotatie voorzieningen	9	-	3.375
------------------------------	----------	----------	--------------

Toelichting: Voor de specificatie van de dotaties, vrijval en onttrekkingen wordt verwezen naar bijlage 3.
In 2017 is per saldo alleen gedoteerd aan de voorziening dubieuze debiteuren.

Bijdragen gemeenten

De toegekende gemeentelijke WSW subsidie is	17.759	17.260	18.837
Extra gemeentelijke bijdrage	69	80-	37

Toelichting: Aantal SE (budget)

704	-	740
------------	----------	------------

De "rijksbijdrage" is gedaald met circa € 1,1 miljoen. De daling is te verklaren door een daling van de realisatie met ongeveer 36 SE.

Overige gegevens:

WNT-verantwoording 2017 Permar WS

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Permar WS. Het voor Permar WS toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 € 181.000 (algemeen bezoldigingsmaximum).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling.

bedragen € 1	B. Veen
Functiegegevens	Alg.directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 – 10/09
Deeltijdfactor in fte	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	nee
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	125.460
Beloningen betaalbaar op termijn	-
<i>Subtotaal</i>	<i>125.460</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	125.460
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	125.460
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Gegevens 2016	
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/06 – 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	104.412
Beloningen betaalbaar op termijn	-
Totale bezoldiging 2016	104.412

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

bedragen x € 1	B. Veen		G. Smid
	Alg.directeur	Alg.directeur	Alg.directeur
Kalenderjaar	2016	2015	2017
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	01/01 – 31/05	01/06 - 31/12	11/09 – 31/12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	5	7	3,67
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum			
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 175		€ 176
Maxima op basis van de normbedragen per maand	90.000		89.833
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	90.000		89.833
Bezoldiging			
Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum uurtarief?	Ja		Ja
Bezoldiging in de betreffende periode	74.125		55.539
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	74.125		55.539
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.		N.v.t.
Totale bezoldiging, exclusief BTW	74.125		55.539
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.		N.v.t.

1d. Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen en toezichhoudende topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
M. Eleveld	Voorzitter AB/DB (tot 1 februari 2017)
E. Heinrich	Lid AB/DB (tot 22 februari 2017) Voorzitter AB/DB (vanaf 22 februari 2017)
G.J. van den Hengel	Lid AB/DB
D.M. Gudden	Lid AB/DB
H.J.C. Vreeswijk	Lid AB/DB
H.L.M. van Huijstee	Lid AB/DB (vanaf 22 februari 2017)
J.W.A. van Dijk	Lid AB
T.A. van Dijk	Lid AB
A.D. Ruwhof	Lid AB
J. Weijland	Lid AB
L.D. de Brito	Lid AB

De functionarissen die in bovenstaande tabel zijn opgenomen hebben geen bezoldiging ontvangen.

Voorstel voor verwerking van het nadelig saldo

Het nadelig saldo van baten en lasten over het boekjaar 2017 bedraagt € 2.164.000

Het bestuur stelt voor het nadelig saldo als volgt te verwerken:

In 2017 hebben de gemeenten € 2.905.000,- betaald als voorschot voor het nadelig saldo.

Het resterende saldo, groot € 741.000, wordtgerestitueerd aan de deelnemende gemeenten.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum te melden.

Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Permar WS

Verklaring over de jaarrekening 2017

Ons oordeel

Naar ons oordeel:

- geeft de in deze jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de activa en passiva per 31 december 2017 en van de baten en lasten over 2017, in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder de verordeningen van Permar WS.

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in deze jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017 van Permar WS gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2017;
- het overzicht van baten en lasten over 2017;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is het BBV.

Benadrukking van discontinuïteit van de gemeenschappelijke regeling

Wij vestigen de aandacht op paragraaf 'Discontinuïteit' zoals opgenomen op pagina 11 van de jaarrekening, waarin beschreven is dat de activiteiten in de gemeenschappelijke regeling Permar WS i.l. zijn stopgezet per 31 december 2017 en dat de vijf deelnemende gemeenten besloten hebben dat de gemeenschappelijke regeling zal worden opgeheven. Het bestuur verwacht aan alle verplichtingen te kunnen voldoen. Deze situatie doet geen afbreuk aan ons oordeel.

ECFXHNSKX4WU-2051946941-16

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Flight Forum 840, 5657 DV Eindhoven, Postbus 6365,
5600 HJ Eindhoven

T: 088 792 00 40, F: 088 792 94 13, www.pwc.nl

PwC is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol en het normenkader dat is vastgesteld door het algemeen bestuur en de Regeling controleprotocol, Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Permar WS zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip 'materieel belang' wordt toegelicht in de sectie 'Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening'.

Wij bepalen kwantitatieve grenzen voor materialiteit. Deze grenzen, als ook de kwalitatieve overwegingen daarbij, helpen ons om de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden voor de individuele posten en toelichtingen in de jaarrekening te bepalen en om het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel te evalueren.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op €267.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie voor fouten 1% bedraagt en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2017.

Wij zijn met het dagelijks bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de €13.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen andere informatie

---

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag, waaronder de programmarekening en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Wet gemeenschappelijke regeling en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

---

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en algemeen bestuur

Het dagelijks bestuur van Permar WS is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, alsmede voor het opstellen van het programmaverslag in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten; en voor
- de rechtmatige totstandkoming van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder de verordeningen van Permar WS; en ten slotte
- een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de Wet gemeenschappelijke regeling verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van Permar WS.

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2017 van Permar WS

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol en het normenkader dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 6 december 2017 het controleprotocol WNT, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing van Permar WS.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte criteria voor de financiële rechtmatigheid en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Eindhoven, 5 april 2018
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Dr. T.A.G. van Boxtel RA

Bijlagen:

Bijlage 1

(Bedragen x € 1.000)

VERLOOPOVERZICHT MATERIËLE VASTE ACTIVA

Een overzicht van de materiële vaste activa is onderstaand opgenomen. Het betreft uitsluitend activa met een economisch nut (x € 1.000)

	Gronden	Bedrijfs- gebouwen en - terreinen	Machines en installaties	Transport- middelen	Overige materiële vaste activa	Totaal
Boekwaarde per 31 december 2016	874	1.976	54	156	15	3.075
Aanschaffingen (algemeen)	-	-				0
	<u>874</u>	<u>1.976</u>	<u>54</u>	<u>156</u>	<u>15</u>	<u>3.075</u>
Desinvesteringen (boekwaarde)	874-	-1.976	-43	-135	-7	-3035
Afschrijvingen			-11	-21	-8	-40
Duurzame waardevermindering						0
Boekwaarde per 31 december 2017	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

Bijlage 2:

(Bedragen x € 1.000)

VERLOOPOVERZICHT ALGEMENE RESERVE

Betreffende	Stand per 01-01- 2017	Toevoeging in 2017	Onttrekking in 2017	Vrijval 2017	Stand per 31-12- 2017
Bestemming resultaat	-	-	-	-	-
Totaal	-	-	-	-	-

Bijlage 3:

(Bedragen x € 1.000)

VERLOOPOVERZICHT VOORZIENINGEN

Omschrijving	Saldo	Mutaties 2017			Saldo
	01-01-2017	Storting	Uitgaven	Vrijval	31-12-2017
Voorziening Reorganisatie	102		36		66
Afvloeiingsregeling personeel	244		61		183
Voorziening Antens	25		8	17	0
Dubieuze debiteuren	23	9			32
Liquidatie Kosten	6.410	1.479	1.607	1.479	4.803
Totaal	6.804	1.488	1.712	1.496	5.084

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar 2017					
(1)	Drempelbedrag	250			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	165	79	122	27
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	85	171	128	223
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	27.905			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	27.905			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
Kwartaal 1					
Kwartaal 2					
Kwartaal 3					
Kwartaal 4					
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	15.036	7.152	11.210	2.490
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	165	79	122	27

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Permar WS

Verklaring over de jaarrekening 2017

Ons oordeel

Naar ons oordeel:

- geeft de in deze jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de activa en passiva per 31 december 2017 en van de baten en lasten over 2017, in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder de verordeningen van Permar WS.

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in deze jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017 van Permar WS gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2017;
- het overzicht van baten en lasten over 2017;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is het BBV.

Benadrukking van discontinuïteit van de gemeenschappelijke regeling

Wij vestigen de aandacht op paragraaf 'Discontinuïteit' zoals opgenomen op pagina 11 van de jaarrekening, waarin beschreven is dat de activiteiten in de gemeenschappelijke regeling Permar WS i.l. zijn stopgezet per 31 december 2017 en dat de vijf deelnemende gemeenten besloten hebben dat de gemeenschappelijke regeling zal worden opgeheven. Het bestuur verwacht aan alle verplichtingen te kunnen voldoen. Deze situatie doet geen afbreuk aan ons oordeel.

ECFXHNSKX4WU-2051946941-16

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Flight Forum 840, 5657 DV Eindhoven, Postbus 6365,
5600 HJ Eindhoven

T: 088 792 00 40, F: 088 792 94 13, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol en het normenkader dat is vastgesteld door het algemeen bestuur en de Regeling controleprotocol, Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Permar WS zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip 'materieel belang' wordt toegelicht in de sectie 'Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening'.

Wij bepalen kwantitatieve grenzen voor materialiteit. Deze grenzen, als ook de kwalitatieve overwegingen daarbij, helpen ons om de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden voor de individuele posten en toelichtingen in de jaarrekening te bepalen en om het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel te evalueren.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op €267.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie voor fouten 1% bedraagt en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2017.

Wij zijn met het dagelijks bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de €13.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen andere informatie

---

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag, waaronder de programmarekening en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Wet gemeenschappelijke regeling en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

---

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en algemeen bestuur

Het dagelijks bestuur van Permar WS is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, alsmede voor het opstellen van het programmaverslag in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten; en voor
- de rechtmatige totstandkoming van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder de verordeningen van Permar WS; en ten slotte
- een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de Wet gemeenschappelijke regeling verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van Permar WS.

Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Eindhoven, 5 april 2018
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. T.A.G. van Boxtel RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2017 van Permar WS

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol en het normenkader dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 6 december 2017 het controleprotocol WNT, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing van Permar WS.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte criteria voor de financiële rechtmatigheid en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.